

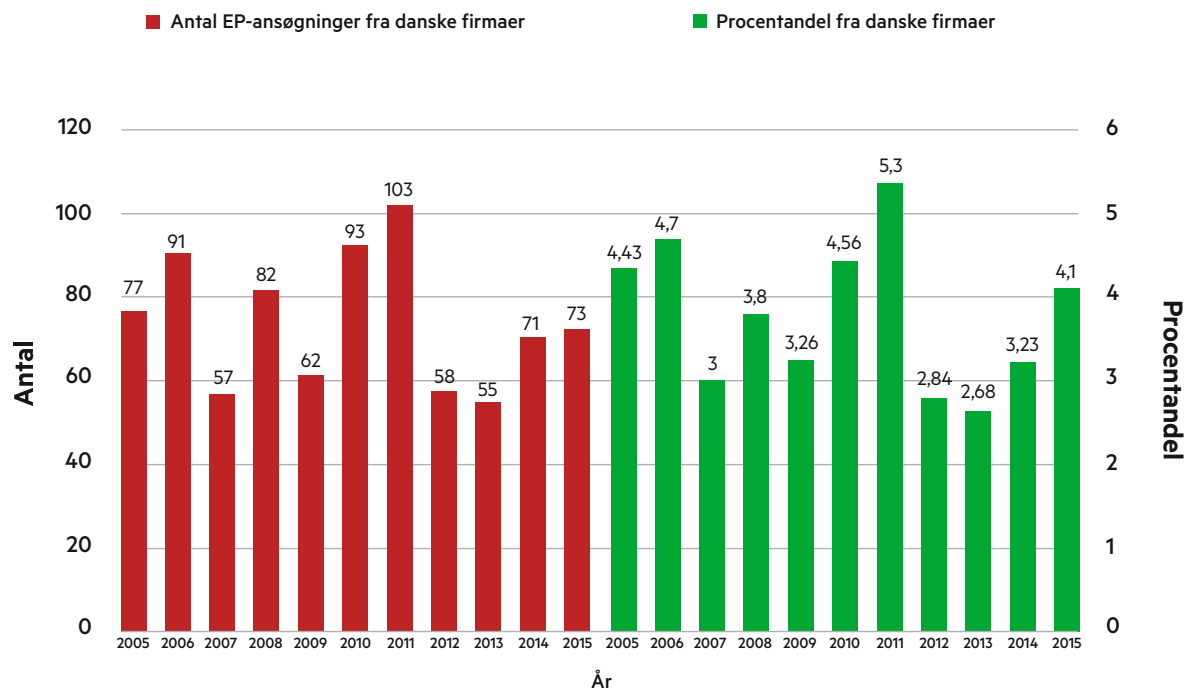
Kan patentmulighederne udnyttes bedre?

Antallet af patentansøgninger indleveret af danske fødevarevirksomheder i Europa i 2015 udgør 4,1%. Det er et lavt tal sammenlignet med lignende lande. Skal Danmark bevare en førerposition inden for fødevareteknologi, er et større fokus på patentering af forskning og udvikling vigtigt.

Af Katja Sørensen, European Patent Attorney, M.Sc. Kemi og Jacob Schwalbe Lohmann, European Patent Attorney, Ph.d. Medicin, Plougmann & Vingtoft

De senere år er der kommet mere og mere fokus på vækst, udvikling og innovation inden for fødevareområdet i Danmark. Som et resultat heraf har et stigende antal netværksgrupper set dagens lys, heriblandt Future Food Innovation, Agro Food Park, Danish Food Cluster, Videncenter for Fødevareudvikling og Nationalt IngrediensCenter. Netværksgrupperne har tiltruk-

ket interesse både i Danmark og fra udlandet. Og dette er ikke uden grund, for Danmark er et land med stolte landbrugstraditioner, hvor fødevarer og agroindustrielle produkter udgør ca. 24% af den samlede danske vareeksport (Kilde: Udenrigsministeriet, Eksportrådet). De danske forskere inden for fødevareområdet har mange års erfaring med innovation, men spørgsmålet er, hvorvidt de danske fødevarevirksomheder også får beskyttet denne innovation med immaterielle rettigheder og dermed får skabt et forspring i forhold til deres konkurrenter. Vi vil i det følgende kigge nærmere på danske virksomheders patentaktivitet i forhold til deres europæiske konkurrenter.

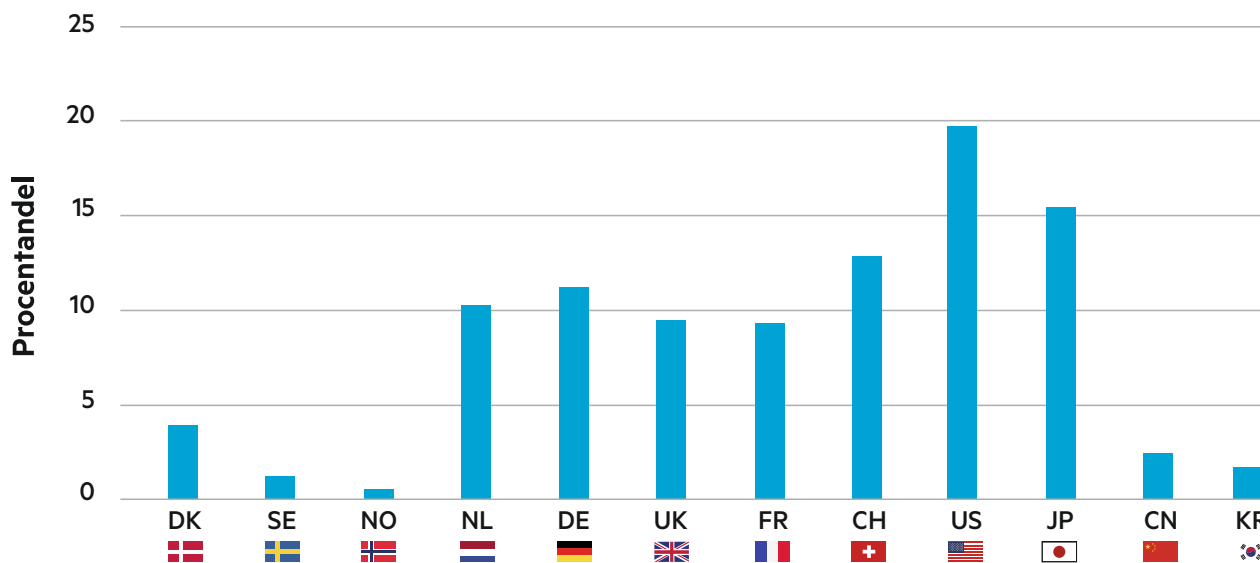
Figur 1. Antal publicerede EP-ansøgninger indleveret af danske firmaer pr. år (rød), samt procentvis andel i forhold til totalt antal indleverede EP-ansøgninger (grøn). Kilde: European Patent Register. Note: Tal for 2015 er ikke komplet, da tal for 4. kvartal 2015 ikke foreligger endnu.

Status på patentaktiviteten i den danske fødevarerbranche

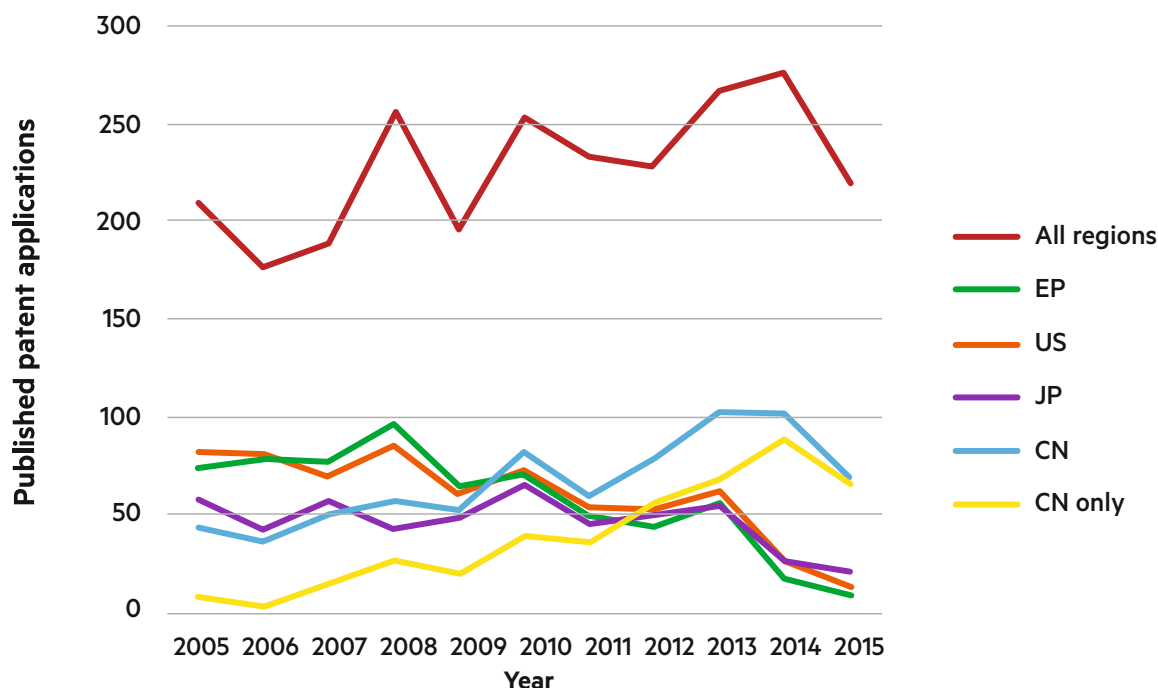
Hvis man kigger på antallet af europæiske (EP) patentansøgninger indleveret inden for fødevarerområdet de sidste 10 år, så indleverer danske virksomheder 3-4% af det samlede antal. Dette tal lyder måske rimeligt, når man tager landets størrelse i betragtning, men når vi sammenligner os med andre landbrugslande, og det fokus der har været på forskning og udvikling, er andelen ikke så imponerende. I figur 1 ses antallet af EP-ansøgninger fra danske firmaer samt den procentandel de udgør af alle EP-ansøgninger inden for området.

Selvom der har været et øget fokus på innovation inden for fødevarerområdet i Danmark de seneste år, findes der ingen indikation af dette i figur 1, som viser, at der de sidste 10 år har været en relativ konstant patentaktivitet fra danske firmaer, dog med enkelte afvigelser.

Hvis vi kigger på antallet af patentansøgninger indleveret i Europa i 2015 inden for fødevarerområdet, kommer 4,1% fra danske firmaer, hvorimod en langt mindre andel kommer fra vores nordiske nabolande Sverige og Norge, figur 2. Retter vi blikket mod Schweiz, som kun har et lidt højere indbyggertal end Danmark, så er patentaktiviteten inden for fødevarerområdet mere end tre gange så stort som fra danske firmaer. Kigger vi på Holland, som ligesom Danmark betragtes som et landbrugsland, dog med et indbyggertal omkring tre gange højere end Danmark, så er de hollandske firmaer også langt mere patentaktive end de danske firmaer. Det tyder altså på, at de mange ressourcer, der årligt bruges i Danmark på innovation inden for fødevarerområdet, ikke resulterer i en tilsvarende beskyttelse af denne innovation i form af patenter. Dermed sikres de danske firmaers konkurrencevilkår altså heller ikke på europæisk plan. ▶

Figur 2. Procentvis andel af EP-ansøgninger i 2015. Kilde: European Patent Register. Note: Tal for 2015 er ikke komplet, da tal for 4. kvartal 2015 ikke foreligger endnu.

Figur 3. Publicerede patentansøgninger pr. år inden for det tekniske felt "ost og osteproduktion". Kilde: PatBase. Note: Tal for 2015 er ikke komplet, da tal for 4. kvartal 2015 ikke foreligger endnu.

En af grundene til dette kan skyldes en forestilling om, at patentering er besværligt og dyrt. En anden grund kan være, at der i Danmark har hersket en opfattelse af, at fødevarer ikke kan patenteres. Det kunne de heller ikke før 1995, hvor man kun kunne patentere fremstillingen af fødevarer og ikke de faktiske fødevarer. I 1995 blev patentlovgivningen dog ændret og det blev muligt at patentere fødevarer. I løbet af de sidste 10-15 år har mange af de store, danske virksomheder fokuseret mere og mere på patenter som et vigtigt parameter ved værdiansættelse af et firma. IPR er derved blevet inkorporeret i de store fødevarerfirmaer på samme måde som i farma-industrien.

Det er da også de store fødevarerfirmaer, der står for hovedparten af de indleverede europæiske patentansøgninger i 2015 med dansk oprindelse, mens de mindre og mellemstore firmaer ikke er så aktive. Den samme tendens ses i Holland og Schweiz, hvor patentaktiviteten inden for fødevarerområdet også domineres af store virksomheder (f.eks. af Nestlé og Unilever). 77% af EP-ansøgningerne fra danske firmaer inden for fødevarerområdet blev indleveret af kun seks firmaer (Novozymes, Dupont, Christian Hansen, Arla, Gumlink og Fertin Pharma), mens de sidste 23% af EP-ansøgningerne blev indleveret af 18 forskellige ansøgere. Disse tal kunne godt tyde på, at der er et potentiale hos de mindre og mellemstore fødevarerfirmaer for at beskytte deres udvikling i større grad.

Patentaktiviteten inden for ost og osteproduktion

For at kigge nærmere på et mere specifikt fødevarerområde har vi lavet en analyse af patentaktiviteten inden for ost og osteproduktion. Ost og osteproduktion har været kendt i årtusinder, og man kan derfor spørge sig selv, om det giver mening at tale om patentering inden for dette område, da man kunne antage, at alt allerede var patenteret.

Vi har analyseret patentaktiviteten inden for de sidste 10 år. Af figur 3 fremgår det, at "ost" stadig er et område med høj patenteringsaktivitet. Der er ca. 200 nye publikationer pr. år.

Også for et specifikt område som ost, er patentaktiviteten fra Danmark stærkt domineret af store virksomheder såsom Danisco/Dupont, Christian Hansen og Arla, hvorimod patentak-

tiviteten fra små og mellemstore virksomheder nærmest ikke optræder (data ikke vist).

Af figur 3 fremgår det endvidere, at der inden for de traditionelle industriregioner (Europa, USA, og Japan) har været et jævnt fald de seneste 10 år, hvorimod patenteringsaktiviteten i Kina de seneste 10 år har været jævnt stigende. Dette indikerer et skift i geografisk fokus mht. patentaktivitet.

Spørgsmålet er, om dette er et tegn på, at "kineserne kommer". Ud fra patentstatistikken ser dette ikke ud til at være tilfældet. I stedet for skal det nok nærmere ses som, at Kina er blevet et interessant marked for udenlandske (og danske) virksomheder. At kinesiske virksomheder dertil også er mere patentaktive kan ses i "CN only"-grafene, som viser patentansøgninger, der kun er publiceret i Kina (dvs. ikke er forsøgt beskyttet i andre lande).

Overordnet ser det ud til, at den øgede patentaktivitet i Kina kommer fra to grupper: 1) Kinesiske virksomheder med et primært fokus på det kinesiske marked. 2) Ikke-kinesiske virksomheder, der har øget fokus på det voksende kinesiske marked.

Hvis, eller når, de kinesiske virksomheder på sigt begynder at patentere i Europa, vil det kunne have en stor indflydelse på det europæiske marked, da der tydeligvis er en meget høj patentaktivitet i Kina, som endnu ikke har bevæget sig ud over grænserne.

Konklusion

Der er endnu ingen tegn på, at kinesiske virksomheder oversvømmer det europæiske marked med patentansøgninger, men dette er et billede, som kan ændre sig, når de kinesiske virksomheder får et større internationalt fokus. Hvis Danmark skal bevare en førerposition inden for fødevarer-teknologi, vil et større fokus på patentering af forskning og udvikling kunne spille en væsentlig rolle. Ligeledes, hvis de mindre og mellemstore virksomheder også øger deres fokus, vil Danmarks position kunne styrkes yderligere.

E-mail:
Katja Sørensen: KSN@pv.eu